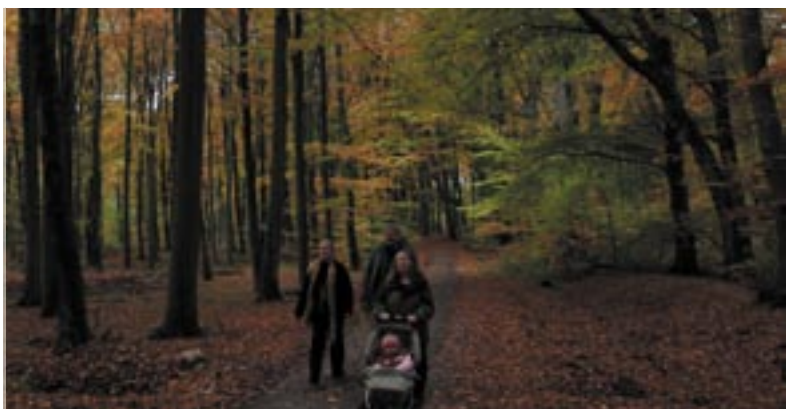

BORGERNES IDEKATALOG

SKOVEN NORD FOR SLAGELSE

BORGERNES IDEKATALOG

SKOVEN NORD FOR SLAGELSE

Redigering: Aktive i Danmarks Naturfredningsforening Slagelse og Friluftsrådet Sydvestsjælland

Illustrationer: Per Rastén

Foto: Morten Mikkelsen

Udgivet: Februar 2012

Projektet er støttet af Danmarks Naturfredningsforenings projektpulje.

Læs mere på www.dn.dk/slagelse.

Kontaktoplysninger:

Danmarks

Naturfredningsforening

Slagelse:

www.dn.dk/slagelse

mail: slagelse@dn.dk

Friluftsrådet

Sydvestsjælland

www.friluftsraadet.dk

mail: sydvest@friluftsraadet.dk

Publikationen er trykt på svanemærket papir med garanti for miljøvenlig behandling af spildprodukter - og på FSC certificeret papir.

INDHOLD

En vision for skoven nord for Slagelse.....	3
Mere end et almindeligt skovrejsningsprojekt.....	4
Naturen for naturens skyld.....	6
De rekreative muligheder.....	8
Brugerne af området.....	10

EN VISION FOR SKOVEN NORD FOR SLAGELSE

Søndag den 27. februar 2011 blev der afholdt et dialog- og ideværksted i Rosenkildeparkens Festsal i Slagelse. Danmarks Naturfredningsforening Slagelse og Friluftsrådet Sydvestsjælland stod for arrangementet.

Omkring 60 mennesker deltog. En god blanding af lokale borgere, lodsejere, motionister, spejdere, naturryttere, medlemmer af Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening m.fl. var repræsenteret.

Idérigdommen, troen på og interessen for at rejse skov nord for Slagelse var stor.

MULIGHEDERNE

- Godt for Nordbyen med en "oase" til både handikapområdet, men også til beboerne
- Attraktivt sted at bo
- Ejendomspriserne stiger
- Skoven er til glæde for mange befolkningsgrupper
- Beskytter grundvandet
- Natur for naturens skyld – En "rigtig" skov.
- Friluftsliv, motion og stilhed
- Stor mulighed for ro og for aktiviteter
- Eldorado for naturvejledere, skoler og børnehaver.

UDFORDRINGERNE

- Økonomien
- Lodsejernes interesser
- Jorden er gået i arv fra generation til generation
- Mange offentlige veje i området
- Der skal tages hensyn til afstandskrav til stier og boliger

Målet var ikke, at nå til enighed om fremtiden for skoven nord for Slagelse. Det vigtigste var, at så mange ideer som muligt kom med. Dette hæfte er et udtryk for de mange ideer og tanker, der kom frem i løbet af dagen.

I det følgende tages der udgangspunkt i de 4 overordnede temaer, der tegnede dagen:

- Mere end et almindeligt skovrejsningsprojekt
- Naturen for naturens skyld
- De rekreative muligheder
- Brugerne af området

Der blev på dagen listet en lang række muligheder og udfordringer som følge af en skovrejsning nord for Slagelse.

Det er vigtigt at være opmærksom på de udfordringer, der er for projektet. Det stod klart for alle, at hvis der ikke afsættes midler til opkøb af jorden og gennemførelse af projektet, så bliver det aldrig til noget. I skrivende stund er der ikke finansiering til projektet, og der er selvfølgelig en af de udfordringer, der skal løses, hvis det skal lykkes.

Dagen efterlader et klart indtryk af, at der kan skabes et unikt natur og rekreativt område klods op og ned af Slagelse by. En skovrejsning nord for Slagelse vil ikke bare gøre naturen mere rig og varieret, men også gavne beboerne i og omkring området, samt Slagelse by og i sidste ende Slagelse Kommune.

For yderligere information om pressemeddelelse, invitationen, pjece med 10 gode grunde til Gudum Skov m.m. se hjemmesiden: www.dn.dk/slagelse.

MERE END ET ALMINDELIGT SKOVREJSNINGSPROJEKT

Råskitsen til skoven ved Slagelse kan ses på det nedenstående kort (De grønne stiplede linjer). Det er et arbejdskort, som er fremstillet af Naturstyrelsen, og det skal ikke betragtes som endeligt. Ideen er, at det 580 ha (5,8 km²) store område over en periode på højst 20 år opkøbes af staten og omlægges til skov og åbne naturarealer.

SKOV, NATUR OG BOLIGER SAMMEN

Den ene halvdel bliver til skov, og den anden halvdel bliver til åben natur. Huse og bebyggelser i området med tilhørende haver kan bevares uanfægtet. Skoven nord for Slagelse er på den måde mere end et almindeligt skovrejsningsprojekt. Det er et "natur- og skovrejsningsprojekt" til gavn for biodiversitet (biologisk mangfoldighed), rekreation, sundhed, bosætning, undervisning, grundvand, klima, skovbrug, turisme osv.

Skovområdet ligger meget bynært til både Havrebjerg og Slagelse. Dermed vil det være en skov, som kan blive brugt meget af mange forskellige mennesker i alle aldre i nærområdet. På mødet var der et ønske

Borgernes ønsker til området

HVAD SKAL SKOVEN HEDDE?

Naturstyrelsen foreslår, Gudum Skov. Øvrige forslag fra mødet:

- Lille Valby skov,
- Slagelse Nordskov,
- Slagstrup Skov

HVOR SKAL SKOVEN LIGGE?

Der var en del debat om, hvorvidt skoven kan flyttes eller udvides. Se de samlede forslag på kortet på modsatte side.

Et forslag er, at skoven flyttes, så den ligger i et bælte langs og omkring Gudum Å (mod nord) såvel som Skidenrenden (mod vest).

Fordele:

- Færre veje og færre lodsejere ved at lægge skoven langs vandløbene.
- Omkring åen er den dårligste landbrugsjord.
- Mulighed for at friholde områder omkring tæt bebyggelse mod til gengæld at udvide området.

HVORDAN SKAL SKOVEN SE UD?

- Området skal være en blanding af mange forskellige elementer. Blandet skov, stier, ridestier, græssletter, sten, toiletter, sheltere, bål, søer, hundeskove, kælkebakker, enge, skovlegepladser, huse til skovarbejderne, ellekrat ved søer, vilde blomstermarker, hestespor langs vejene, P-pladser i udkanterne m.m.

om, at skovrejsningen ikke bare var at plante træer, men at der skal skabes et meget varieret landskab, der tilgodeser flest mulige brugere af området.

Navnet Gudum Skov kommer fra, at området ligger i Gudum Sogn. Gudum by er ikke en del af projektområdet i dag. Det er byerne Lille Valby og Slagstrup derimod. Derfor kunne skoven måske opkaldes efter en af de to byer i stedet for. Hvilket navn, skoven får, må tiden vise, men skoven vil være en del af Slagelseskovene.

DEN GRØNNE RING OM SLAGELSE

Slagelseskovene er et af Danmarks største sammenhængende skovområder. Skovområdet omfatter de private skove Slagelse Lystskov, Charlottedal Skov, Nykobbøl, Valbygård Skov, Treskelskov, Sønder Overdrev og Falkenstein Skov.

Det betyder, at rejsningen af en offentlig skov nord for Slagelse vil ikke bare være med til at skabe den grønne ring omkring Slagelse by, den vil også give langt bedre adgangsforhold til skoven for borgere i Slagelse.

På dagen blev der diskuteret, om en del af området skulle flyttes eller udvides. De røde stiplede linjer på kortet illustrerer et af disse forslag. Et argument for at have disse overvejelser er bl.a., at det er svært kun at foretage naturgenopretning af den ene side af åerne. Omvendt vil det ikke længere være en bynær skov til gavn for borgerne, hvis området flyttes ned omkring Gudum Å.

NATUREN FOR NATURENS SKYLD

Danskerne elsker de danske skove og besøger dem flittigt. En tur i skoven er både sjov og afstressende. Derfor kan det for mange være overraskende, at kun omkring 13 procent af Danmark er dækket af skov. Men der plantes til stadighed mere skov. I løbet af de seneste 20-30 år har skovens vigtigste funktion ændret sig fra produktion til rekreation. Der er især tæt på byerne et stort ønske om mere skov.

VI SKAL OP I FART

”Verden skal passe på skovene og etablere mere skov”. Det var en af de få centrale anbefalinger, som alle var enige om på klimatopmødet i København i 2009. Hvis man kan stoppe afskovningen og endda etablere mere skov, vil man næsten øjeblikkelig kunne spare verden for omkring 1/5 af den menneskeskabte udledning af CO².

Danmark har siden 1989 haft et mål om at fordoble skovarealet, så vi kommer op på 20-25% af landets areal inden år 2080. Det går i den rigtige retning, men med det tempo, der har været siden 1989, vil vi kun nå ca. 50% af målet. Vi skal altså op i fart!

Verden har to store udfordringer på miljøområdet: At få bremsset den menneskeskabte globale opvarmning og få standset tabet af biodiversitet. I efteråret 2010 meldte daværende miljøminister Karen Ellemann ud, at bevaring af biodiversiteten skal være en folkesag i Danmark. Og den 29. oktober 2010 vedtog 190 lande under FN en målsætning om, at tabet af verdens biodiversitet skal stoppes senest i 2020. Danmark og EU har siden 2001 haft et tilsvarende mål om at standse tilbagegangen i biodiversiteten senest i 2010. Det blev ikke nået pga. mangel på planer og ressourcer. Så nu er sigtelinjen 2020. Den nye miljøminister Ida Auken, følger den tidligere ministers linje ved at spørger: ”Hvad nytter det, at vi kommer igennem den økonomiske krise, hvis verden som helhed er blevet fattigere at leve i?”

PLANTE- OG DYRELIVET I SKOVEN

Mange plante- og dyrearter er knyttet til skove. Planter kan her få opfyldt deres krav til jordbund, lysforhold og mikroklima, og kun her finder mange dyrearter ynglemuligheder og føde. Varierede skovplantninger kan skabe levesteder for mange arter i modsætning til de intensivt dyrkede jorder, hvor der næsten ingen vilde planter og dyr findes.

Over 2/3 af vores truede plante- og dyrearter er knyttet til skov og overdrev. Derfor er beskyttelse og genetablering af skov og overdrev det bedste, vi kan gøre for at sikre biodiversiteten og leve op til både nationale og internationale mål.

KONKRET IDE

- Der er mange dræn i området, der er meget gamle. Ved at sløjfe dræne skabes, der en række vådområder, søer og måske tilmed små bække ind igennem området.

- Husk stenene i landskabet.

SLØJFNING AF DRÆN SKABER MERE LIV

Variationerne i skoven f.eks. sten, søer, vandløb, enge og moser bidrager ikke kun til den æstetiske oplevelse, men de rummer desuden et rigt plante- og dyreliv. Der er mange af de eksisterende produktionsskove, der er drænet. Det har betydet, at mange lysåbne skovenge og moser er groet til med tab af lysninger for bl.a. sommerfugle til følge.

Området nord for Slagelse er ligeledes blevet drænet meget. Hvis området omdannes til et natur- og skovområde, så vil man kunne sløjfe en del af de gamle dræn. Derved vil skoven nord for Slagelse måske kunne bruges som buffer ved ekstremme regnvejrhændelser.

URSKOV

En af udfordringerne bliver at skabe en skovnatur, der ikke kun fokuserer på skovdrift. Ønskerne er helt klare. Der skal meget gerne være en god blanding af mange forskellige slags træer, buske og urter med store åbne græsningsområder ind imellem. Der er også et ønske om, at dele af skoven skal blive til "urskov", dvs. skov, der fulstændig passer sig selv (naturskov).

Borgernes ønsker til naturen

NATURSKOV FOR NATURENS SKYLD

- Naturen for alle med adgangsbegrænsninger til visse områder
- Varieret, rekreativ skov

VÅDOMRÅDER

- Søer m. sten
- Engområder
- Større dræn åbnes til små bække.
- Lave områder omdannes til søer
- Fokus på at etablerere en sø eller lignende.
- Sumpe

GRÆSNINGSOMRÅDER

- Blomsterenge
- Kogræsserlaug

BLANDINGSSKOV

- Forsåede vildtblandinger efter jordbundsforholdene
- Områder men frugt, bær og nødder (frugttræer, æbletræer, hindbær, skovjordbær, brombær, nødder, fuglekirsebær, ægte kastanje)
- Krat m. el og pil
- Bøgetræer, brombærkrat, skovjordbær
- Grantræer, eger, ræv
- Bøg og eg, råvildt, sø med ænder

ØVRIGE

- Bakkede områder
- Områder med sten
- "Urskov" (dvs. naturskov = urørt skov med danske træarter)

DE REKREATIVE MULIGHEDER

Adgang til rig og varieret natur er én af de vigtigste veje til afstressning, trivsel og sundhed i en travl verden.

BYNÆR

Recreation og sundhed er et af hovedformålene med Gudum Skov projektet. Med Miljøministeriet som ejer bliver der fri adgang til området med mulighed for at gå ture, dyrke sport, motionere, løbe på ski, ride, samle bær og svampe og meget mere. Som et bynært skov- og naturområde skal der også indrettes faciliteter til ophold og leg, dvs. borde og bænke, bål- og grillsteder, primitive overnatningspladser, legepladser osv. Det hele naturligvis under hensyntagen til naturen.

FRILUTSLIVET I SKOVENE

En tur i naturen er ofte lig med en tur i skoven, og skovene er lige så benyttede udflugtsmål som vore strande. Undersøgelser af friluftslivet viser, at de kvaliteter, der lægges vægt på ved skovturen, er de mange muligheder, stilheden, oplevelsen af årstidernes skiften og muligheden for at se dyr.

FOLKESUNDHEDEN

Ifølge Slagelse Kommunes sundhedspolitik er de årlige omkostninger til behandling i sundhedsvæsenet af borgere i Slagelse Kommune, der ikke er fysisk aktive, ca. 43,4 mio. kr. Undersøgelser i Danmark har desuden vist, at hvis vi har under 300 m til et grønt område, så bruger vi det markant mere.

Det fremgår ligeledes, at der hvert år dør ca. 63 borgere i Slagelse Kommune af sygdomme, der kan skyldes for lidt motion. Det er derfor vigtigt, at der bliver skabt nogle grønne områder i nærheden af byerne, som vil kunne være med til at skabe grobund for mere motion. Nedenfor er der en række gode forslag til, hvordan området kan gøres attraktivt at bruge for flest mulige.

Slagelse Kommune skal virke tiltalende for tilflyttere. Det kan ske ved at sætte mere fokus på tilbud om sundhed, trafikikkerhed, adgang til oplevelser og aktiviteter. Flere større byer på Sjælland herunder Næstved og Holbæk har allerede etableret en grøn ring omkring byen. Dette er endnu et argument for, at Slagelse Kommune skal overveje en bynær skovrejsning med en række rekreative muligheder.

**Borgernes
ønsker til
det rekreative**

OVERNATNINGSPLADSER

- Sheltere + bålplads, borde, bænke, vandhane og toilet
- Beplantede sheltere el. lign.

LEG OG MOTION

- Forhindrings- balancebane o.lign.
- Naturlegeplads/junglesti
- Motionsområde á la Bildsø

PLADS TIL DYRENE

- Hestefolde/dyrefolde
- Kogræsserlaug
- Jagt og fiskeri - fiskepladser
- Hundeskov
- Udkigstårne + fuglekasser

STIER

- Skovveje og stier skal være snoede
- Hestetier, cykelbaner/stier, løbestier
- Varieret landskab/terræn
- Gangmulighed langs åerne.
- Stierne skal gå ud til vejene - P-pladser ved indfaldsvejene
- Skraldespande (nok)

ØVRIGE

- Kælkebakke/skilift
- Friluftscene
- Kiosk/udskænkingssted
- Vinmarker

BRUGERNE AF OMRÅDET

Udfordringen for skovrejsningenprojektet bliver på den ene side, at skabe noget nyt, der er til gavn for Slagelses borgere som helhed, og samtidig at skabe et område, der tager hensyn til de lokale interesser, der er i området.

LOKALMILJØET

Etablering af skoven skal blandt andet ses som en mulighed for at styrke erhvervslivet i og omkring Slagelse indenfor turisme, restaurationsvirksomhed, sport osv. Men også indenfor erhverv og virksomheder i området kan det forventes, at de nye attraktive omgivelser vil have en positiv effekt på tilflytningen og medarbejdernes sundhed og trivsel.

KULTURARVEN OG UNDERVISNINGEN

Det er utrolig vigtigt for vores almindelige naturforståelse, at vi så tit som muligt kommer ud for at opleve og lære om naturen. Etablering af skov og natur kan med stor fordel indgå i skolernes undervisning. Skoleklasser kan følge udviklingen af naturen i de nye områder – f.eks. i vandhuller, på overdrev og de nye beplantninger, der hurtigt får et rigt plante-, fugle- og insektliv. Det vil være oplagt, at lærere bruger skoven nord for Slagelse som udgangspunkt for projektundervisning.

Som et nyt stort, offentligt tilgængeligt fællesareal er det oplagt at bruge skoven til aktiviteter, der fremmer integration mellem forskellige kulturer. Det kan være offentlige ture, sports- og motionsarrangementer, arrangementer omkring natur og mad og meget mere. Kun fantasien sætter grænser!

EKSTRA GEVINSTER FOR BRUGERNE

Når vi dyrker og bruger jorden intensivt, kan vi ikke undgå at forurene grundvandet. Under skov- og naturområder, hvor man ikke gøder og sprøjter, er grundvandet derimod rent. Derfor går vandindvinding godt i spænd med skove og naturarealer. Mange steder i Danmark er udlægning af skove og naturarealer omkring store byer sket af såvel hensyn til rekreation, som hensyn til sikring af rent drikkevand. Internationalt er sådanne vandbeskyttelsesområder ("water catchment areas") med rig natur også meget udbredte.

Skovbrug og landbrug er ikke hovedformålet med skoven. Men ekstensiv skovbrug og ekstensiv græsning eller høslæt vil blive en del af driften. De åbne arealer er afhængige af græsning eller slåning, ellers springer de i skov. For at få stor biodiversitet på de åbne arealer er det nødvendigt at fjerne de afslåede planter, der kan bruges til bioenergi eller hø.

Borgernes ønsker til brugerne

LOKALMILJØET

- De oprindelige landsbyer tænkes ind i skovrejsningsprojektet
- Der skal tages hensyn til lodsejernes ønsker
- Den tætte bebyggelse i området gør det nødvendigt at etablere mange åbne områder
- Der er relativt få ejere/forpagtere, der dyrker jorden i området. Det betyder, at det er nødvendigt at give disse mulighed for at få erstatningsjord.

KULTURARVEN

- Oplysningsplancher med historien bag skoven m.m.
- Kendskab/præsentation af de mest anvendelige stier
- Husk kulturarven skal bevares

UNDERVISNING

- Skovbørnehave/udeskole/udeklasser
- Børnenes eget træ
- Fokus på børns tilgang til naturen.

ØVRIGE

- Områder til kørestolsbrugere
- Husk vindmøller larmer og giver lysblink

FORDELE

- Grundvandsbeskyttelse, CO²-reduktion (klima), sundt og bæredygtigt område, kogræsserlaug, jagt og fiskeri

TING DER SKAL TAGES HENSYN TIL

- Økonomi, dræn, nordlig omfartsvej, gasledning, udsigt, beboelse, jagt

BORGERNES IDEKATALOG

SKOVEN NORD FOR SLAGELSE

Kontaktoplysninger

Danmarks

Naturfredningsforening

Slagelse

www.dn.dk/slagelse

mail: slagelse@dn.dk

Friluftsrådet

Sydvestsjælland

www.friluftsraadet.dk

mail: sydvest@friluftsraadet.dk

Publikationen er trykt på svanemærket papir med garanti for miljøvenlig behandling af spildprodukter - og på FSC certificeret papir.

SKOVEN NORD FOR SLAGELSE

Ideen til etablering af skoven nord for Slagelse opstod for nogle år siden på initiativ fra en lang række interesser. Det resulterede i, at Naturstyrelsen i 2006 udarbejdede et udkast til en samarbejdsaftale mellem Slagelse Kommune, SK Forsyning A/S og Miljøministeriet ved Naturstyrelsen om gennemførelse af projektet. Siden har projektet dog ligget stille.

Naturstyrelsen lægger i sit udspil op til ikke bare en traditionel skovrejsning, men et meget stort skov- og naturgenopretningsprojekt, hvor 580 ha lige op og ned ad Slagelses nordlige udkant skal udlægges til en god blanding af skov og åbne naturområder.

Danmark Naturfredningsforening og Friluftsrådet er varme fortalere for projektet.

Vi mener, at projektet vil kunne blive en enorm gevinst for Slagelses udvikling som grøn by med masser af muligheder for rekreation, motion, leg og friluftsliv på offentligt tilgængelige arealer tæt på byens centrum. Med projektet vil kommunen og staten sikre en rig natur, rent drikkevand og fremragende rekreative muligheder. Samtidig binder skove masser af CO² under opvæksten. Så projektet tæller også positivt i Danmarks og Slagelse Kommunes klimaregnskab.

Derfor har vi i Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet besluttet at arbejde for projektet og i første omgang afsøge mulighederne for, hvordan projektet kan komme videre.

Alt i alt vil vi fra Danmarks Naturfredningsforening Slagelse og Friluftsrådet Sydvestsjælland gerne sige tak for en utrolig spændende og interessant dag i Slagelse. Hvis du/I ønsker at vide mere om projektet og det videre forløb, så læs mere på www.dn.dk/slagelse.